

גליון קל"א

פרשת קרח

תשפ"ג

קרח לא רצה לעבוד את ה' במקום שה' שם אותו... ואנחנו?

מ"ה ל' מעשה התחזקות בעבודת ה'...

גלויה מזהב רבני ארון מוסר

ב' הר"ת ארון קריית, וכל מתי שישאל

יהושע בן לוי חלש ואינני גידי (ויפיר"י גוע ופוחה רוח), כי הדרד (קם לתחה) אמר ליה אבוא מאי חזיתי, (מה ראית בשמים?) אמר ליה עולם הפוך ראיתי

עליונים למטה ותחתונים למעלה, אמר לו בני עולם ברור ראית'. ולכאורה קשה, וכי עלתה על דעתו של רב יוסף שאותם שהם 'עליונים' בעולם הזה מחמת עשרם היו גם עליונים למעלה. ולא היה יודע מי הם העליונים האמיתיים. מדוע אמר עולם הפוך ראיתי?

ומבאר ה'מב"ט' (בהקדמה לספרו 'בית אלוקים') שפשיטא שלא התכוון ר"י לאותם שהם 'עליונים' במעלות גשמיות, אלא הכוונה לעליונים ברוחניות, וראה שיש הפחותים מחבריהם והנה הם עליונים מהם, וכגון, יש לך מי שעוסק בתורה עשר שעות בכל יום ואילו רעהו עוסק בה רק חמש שעות, וכאן בעולם הזה נותנים יקר וגדולה יותר למי שלמד עשר שעות, שהרי הוא לומד יקר שניים מרעהו, אך כשבא לעולם האמת נוכח לראות שעליונים למטה ותחתונים למעלה - שם מכבדים ומחשיבים יותר את זה שלמד רק חמש שעות בלבד, ועל כך הזדעק רב יוסף ואמר 'עולם הפוך ראיתי' - שנראה הכיפך משורת הדין. השיב לו אביו 'בני, עולם ברור ראית', כי אותו אדם שלמד עשר שעות ולפי כשרונותיו ותכונות נפשו היה יכול ללמוד י"ב שעות ביום נמצא שלא מילא את תפקידו בשלמות, לעומתו, מי שלא היה בכוחו ללמוד יותר מחמש שעות ביום, אם מפני מיעוט שכלו או מפני שנוקק היה להתעסק בפרנסת בני ביתו ובשאר טרדות, הרי מאחר שמילא את תפקידו בדיון הוא שיהא במעלה יתר ממי שלמד שעות הרבה יותר ממנו אלא שלא עשה כל אשר היה יכול ומוטל עליו לעשות לפי עניינו. כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו אלא מחשב עם כל אחד בדיוק כמה היה יכול

ראשית דבר לפני שמתחילים לדבר על 'קרח' עלינו להקדים, שפשיטא שאין לנו שום השגה והבנה בכל עניינו של

קרח, שקדושתו שגבה למעלה למעלה, והיה מ'טועני הארון'. וכך איתא מהאריז"ל (ספר הליקוטים תהילים צב) שלעתיד לבוא יעלה ויפרח בתיקון גמור, וכנרמז בפסוק (תהילים צב יג) 'צדיק כתמר יפרח' סופי תיבות 'קרח'. מכל מקום התורה כתבה פרשה זו, כדי ללמדנו בינה והשכל את הדרך נלך בה. (באר הפרשה).

עומדים אנו בימי ה'אבל כבד' של הסתלקות מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל - והרבה הרבה סיפורים, הזכרות והנהגות טובות, אנו לומדים ממרן זצוק"ל. אחד מהדברים המיוחדים שכולנו זוכרים ממנו, זה המשפט כל אחד 'לפי טבעו' [בהגיה ליטאית 'לפי טבעי...']

רבינו זצוק"ל, תמיד אמר - כל אחד שעובד את ה' לפי כוחותיו וטבעו, בשמים הוא כמו גדול הדור! למה? כי שניהם עושים את תפקידם בשלימות...

כותב הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: למדנו מפרשת דא, כי הקב"ה שברא עולמו לא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות, ולכל בריה ובריה הועיד את תפקידה ושליחותה בעולם הזה, ועל כל אחד לעבוד את ה' על מקומו ומכונו, והאדם הפשוט הממלא את שליחותו בעולם חשוב הוא לפני בורא עולם באדם הגדול בעבודתו הגדולה. וכמו שאמר הר"ק רבי דוד מלעלוב ז"ע 'אם היה קרח יודע שאפשר לעבוד את ה' בהיותו תחת ה'פינעטליק' (תנור החימום בבה"כ וביהמ"ד, ולאחריו היו יושבים כל החלשים' שבשם) **ועבודתו תחשב בעבודת הכהן גדול בהיכנסו לפני ולפנים לא היה מתחיל כלל וכלל במחלוקת, ומה שחלק על משה ואהרן היה רק מחמת שדימה בנפשו, שיש הפרש וחילוק בין עבודת הגדולים לעבודת הקטנים.**

מוסיף הגה"צ: הנה איתא בגמ' (פסחים ג.) 'רב יוסף בריה דר'

dos48432274@gmail.com

ר' אמונת של ה' רב דוד מטיאס

אם מותר להיכנס לבית הכנסת כשבניסו דברי תורה

הנה דעת המגן אברהם (וא"ח"ס 'מג"ס ק"ח') שהרובה להיכנס לבית הכנסת עם ספרים וכתבי הקודש, מספיק לכסותם בכיסוי אחד בלבד, ואין צורך שני כיסויים. וכ"כ הרדב"ד (ח"ג ס' תקנ"ה) שכספיק כיסוי אחד בלבד, והעיד על עצמו שכאשר אנשים נותנים לו בשוק שאלה כתובה הרי הוא מניחו בכובעו ונכנס עמו לבית הכנסת, ועוד כתב שיש לו ספר עם רמזי תר"ג מצות המונח בכיסו ונכנס עמו לבית הכנסת עי"ש, ועי"ן גם בדעת תורה למורה"ם (סי' מ"ג) שכתב שהוא עצמו שיקל בזה כהרדב"ד, ורק אם הוא כתוב בכתב אשורית היה מחמיר עי"ש.

אולם דעת האליה רבה שכתבים שיש בהם שמות צריכים שני כיסויים כמו בתפילין בדעינן כל בתוך כלי עי"ש. ועי"ן במשנה ברורה שהביא את ב' הדעות ולא הכריע ז"ל: ושאר ספרים וכתבים שיש בהן שמות אם הם בכיס שרי להכניסן ויש אומרים בדעינן דוקא תיק בתוך תיק אם צריך להיכנס לבית הכנסת וכדלעיל לענין תפילין ע"כ. והנה לפי זה בנידון דידן כשיש בכיסו דברי תורה ורוצה להיכנס כך לבית הכנסת, לכאורה תלוי זה במחלוקת המגן אברהם והאליה רבה, שלדעת המגן אברהם אין צריך לעוטף בכיסו נוסף שהרי הכיס עצמו חשוב ככיסוי אחד, ולדעת האליה רבה יש לעוטף בכיסו נוסף מלבד הכיס עצמו.

אלא שהיה מקום לומר דעד כאן לא הצריך האליה רבה כלל בתוך כלי אלא בכתבים שיש בהם אזכרות [ש"ה]. אבל דברי תורה שאין בהם אזכרות כגון ד' שכתבו עליו חידושי תורה וכו', ובה יש לומר דשפיר מודה האליה רבה שמספיק כיסוי אחד בלבד, וכן ראיתי שכתב הגרי"מ שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות ח"א סי' ק"ה) שבדברי תורה שאין בהם אזכרות [ש"ה]. החיוב הוא רק לא לבנות, וכשמנחם בכיס דהיינו כיסוי אחד אין בדין וסגי בכיסוי אחד לכולי עלמא, וכן העלה שם לדינא שבכתבי תורה או אפילו ספר שאין בו אזכרות יש להקל להיכנס לבית הכנסת כשהם בכיסו או בכיסו אחד, ורק בסידור או כתבי הקודש שיש בהם אזכרות כתב שראוי להחמיר לכסותם בכיסו נוסף מלבד הכיס של החליפה או המכנסים עי"ש. ועי"ן גם בספר גוני הקודש (מזלואים סי' א) שכתב שנה הסכימו הגרי"ג קרליץ זצ"ל והגרי"פ שייברג זצ"ל שבשאר כתבי תורה שאין בהם ש"ה סגי בכיסוי אחד.

אמנם דעת הגרי"מ אלישיב זצ"ל שלדעת הסוברים דבעינן שני כיסויים (האליה רבה) אין חילוק בין דברי תורה שיש בהם ש"ה לדברי תורה שאין בהם ש"ה, וכן היה מורה למעשה שיש לחשוף ולהחמיר כהאליה רבה, ואין להכניס דברי תורה לשריתם ללא שני כיסויים (קונט' הלכות תפילין להגר"י ישראלון ס"ח), ועי"ן גם בספר נקיות וכבוד בתפילה פ"ב). ולדעה זו אם יש בכיסו דברי תורה ורוצה להיכנס כך לבית הכנסת יש לו לעוטף בכיסו נוסף, מיהו יש מקום לעי"ן כשמונחים בכיס הפנימי של החליפה או בכיס המכנסים שיש להם ביטנה בפני עצמה האם אפשר להחשיב זה לשני כיסויים או שמא כיון שהכיס תפור לבגד הכל חשוב ככיסוי אחד, ויתבאר א"ה בגליון הבא.

כתב הגה"צ רב"צ קוק שליט"א, (גליון 'שואלים ודורשים' 293) חז"ל אומרים: "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים. לפי שלקתה על עסקי דיבה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר".

דייק המשגיח הגר"ש וולבה זצ"ל ואמר: כאן כתוב כיצד צריך ללמוד מוסר - 'לקחת' מוסר. בטוחני שכל אותו שבוע שכלל ישראל התעכבו ב'חצרות' והמתינו למרים למדו ועסקו במוסר. אף התקיימו כינוסי ענק לחיזוק בלשון הרע, נאמרו שם דרשות מעוררות בזה, ואף נקבעו שיעורים לרבים בספר חפץ חיים שמירת הלשון.

ודאי כי הנשיאים היו אף בין המשתתפים הרבים, ושמא אף בין הדרשנים הגדולים, שהרי הם היו נשיאי השבטים, ומכל מקום נקראים 'רשעים' מפני שלא 'לקחו' מוסר. לקחת מוסר פירושו להעמיד את עצמי מול הדברים, להתבונן האם אני בסדר בדברים הללו אם לא, לשים לב כמה אני עלול להיכשל ואלו גדרים וסייגים עלי לעשות כדי שלא להיכשל.

המשגיח זצ"ל היה מרבה לבקר ולהתלונן על כך ששומעים שיחת מוסר יוצאים ומפטירים בהתפעלות: איזו שיחה יפה, וזהו. לא חוזרים עליה, לא מתבוננים בדברים, וממילא אין השפעה לדברים כיון שאין חוזרים עליהם ולא מתבוננים בהם כדברי 'רבינו יונה' (סוף שער השני) "צריך האדם בשמעו המוסר לעורר נפשו ולשום הדברים אל לבו ולחשוב בהם תמיד. ועליהם יוסיף לקח ומלכו יוציא מילין. ויתבודד בחדרי רוחו וישבו יהפוך יד ותוכחתו על נפשו. ולא יסמוך על תוכחת המוכיח לבדו. ותוכחתו לבקרים ולרגעים תהיה עד אשר תקבל נפשו המוסר. ועד אשר תטהר".

מספר רב"צ: כשאחזתי בפרק 'האיש מקדש' לאחד מבנותי, התייעצתי עם מרן הגרי"ש על הצעת בחור, בן למשפחה חשובה. ואמרת שמספרים עליו שהוא למדן גדול, מתמיד גדול, מצוין, אבל באינפורמציה אמרו שהוא לא משתתף בסדר מוסר. צריך לזכור, הרב אלישיב הוא הרי לא דמות המוסר הידועה, כמו המשגיח של הישיבות. תשמעו מה הוא אמר, בזה הלשון: 'פעם לא כולם היו לומדים מוסר, היו ישיבות עם מוסר היו ישיבות בלי מוסר. אבל היום כולי עלמא לא פליגי שחייבים ללמוד מוסר. כמדומני - כך הוא אמר - שאין היום ישיבה שאין בה סדר מוסר. אינני מחייב שהבחור ילמד כל יום מוסר, אבל חייבת להיות לו שייכות ללימוד המוסר. בחור שבכלל אין לו שייכות ללימוד המוסר או חסרון. בחור בלי שייכות עם המסילות שירים!'

הוסיף ואמר לו רבינו ז"ע: "מי שלא לומד מוסר, זה יכול להוות בעיות אחר כך בבית. כי מי שלא לומד מוסר, לא מכיר את המושג שנקרא להאשים את עצמו. על כל דבר הוא חושב - היא אשמה, ושגויגער אשמה, הוא לא יודע אף פעם להאשים את עצמו. וזה יכול לגרום לבעיות רבות בחיים. אך מי שיש לו שייכות למוסר, מכיר את המושג הזה, שהרי זוהי מהות המוסר, לבחון את עצמו, לבדוק האם אני בסדר בדברים הללו".

מסיים הגרי"מ ז"ע: עתה שומה עלינו לדבוק במעלותיו של מרן הגרי"ג שעורר תמיד על לימוד המוסר. ועל ידי כן נתברך בשפע רב ממרומים, ובתחיית המתים במהרה בימינו.

כותלי בית המדרש יוכחו

דבר נפלא אמר מור' הגרי"מ דרוק שליט"א בהספדו על מרן רה"י הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל.

ידוע היוכחו של חכמים ור' אליעזר בעניין תנור של עכנאי (בבא מציעא נ"ט): "אמר להם: אם הלכה כמותי - חרוב זה יוכיח. נעקר חרוב ממקומו מאה אמה, ואמרי לה: ארבע מאות אמה. אמרו לו: אין מביאין ראיה מן החרוב. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - אמת המים יוכיחו. חזרו אמת המים לאחוריהם. אמרו לו: אין מביאין ראיה מאמת המים. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - כותלי בית המדרש יוכיחו. הטו כותלי בית המדרש ליפול. גער בהם רבי יהושע, אמר להם: אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה - אתם מה סיבכם? לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע, ולא זקפו מפני כבודו של רבי אליעזר, ועדין מטיין ועומדין, וכו'.

קדק הגרי"מ ז"ע: מצינו שאמרו על חרוב ואמת המים שאינם ראיה, אבל על כותלי בית המדרש לא מצינו שאמרו שאינם ראיה... זעק הרב דרוק: ידוע בשם הגר"א ש'חרוב' מורה על הסתפקות במועט - ומי לנו כרבינו שהיה אוכל פת יבישה במים חמים כמו שסיפרו בלוליה. "אמת המים" מורה על ענוה, כמו שהמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, ועל ענותנותו הנוראה של מרן כבר העיד הח'זון אי"ש שהוא בעל מום, שאין לו שמינית שבשמינית של גאוה... אבל כל זה אינו ראיה! הראיה היחידה שמתקבלת זה מ'כותלי בית המדרש'... כותלי ישיבת פוניב'ז וכותלי מחלוקת ה'סיפול נמרץ' מביאים ראיה !!! וראיה כזו על 'אדם כי ימות באהלי' - שלא החסיר כל ימיו מלימוד והרבצת תורה - זה כן ראיה על גדולתו !!!

לעשות וכמה עשה בפועל.

מספר הרב אליעזר יוטקובסקי שליט"א: (ודשו) פעם הצעתי ליהודי עשיר, לעלות איתו לביתו של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, כדי לבקש את ברכתו עבור האיש שתרם סכום כסף משמעותי לטובת 'אנחנו וצאצאינו'.

כמוכן הרעשתי נאות בשמחה, וכשהגעתי עמו לבית מרן זצ"ל, היה ראש הישיבה מחזיק בידו בדיוק גמרא, מסכת תענית (דף כ"ג). וקרא מתוכה את המעשה עם אבא אומנא שהיה מקיץ דם בתקופת אביי ורבה, ושהיה זוכה לקבל 'שלמא מן שמאי', כל יום. בכל יום ויום הוא היה מקבל שלום מהשמים. אביי לעומת זאת, היה מקבל שלום מן השמים פעם בשבוע, בערב שבת, ורבה היה מקבל פעם בשנה, בערב יום הכיפורים.

מספרת הגמרא שחלשה דעתו של אביי, איך ייתכן שהוא מקבל רק פעם בשבוע, ואילו אבא אומנא שלכאורה לא היה מבין חכמי הדור, זכה לקבל כל יום.

השיבו לאביי מן השמים: אתה לא יכול לעשות מה שאבא אומנא עושה, כי הוא יש לו שמירת עיניים מיוחדת, יש לו חדרי המתנה נפרדים לנשים ולגברים, וכשהוא מקיץ דם לנשים הוא עושה זאת בשמירת עיניים מופלגת, הוא לא מחייב את האנשים לתת לו כסף, וגם לא יודע מי נותן לו ומי אינו נותן, ולא זו בלבד אלא, שאם מגיע תלמיד חכם להקיץ דם, הוא לא מוכן לקחת ממנו כסף, ועוד נותן לו כסף כדי שיקנה דבר מאכל לאחר שהקיץ דם, כדי שיוכל להתאושש.

יום אחד שלח אביי שניים מתלמידיו שיבדקו את אבא

שעה או שעתיים ההתרגשות תעבור לו... אחרי חודשיים הוא התקשר אלי, ושוב אמר לי כמה שהוא אסיר תודה על כך שהכנסתי אותו לבית ראש הישיבה, ושהוא זכה לשמוע שם כזה ווארט שנתן לו חיזוק עצום. עברו כמה שנים, ואחרי שמרן כבר התבקש לישיבה של מעלה, אותו עשיר התקשר אלי שוב, וגם הפעם הוא אמר לי שהוא מאוד מעריך דול הדור, ולכן לא ניסיתי בכלל להתאמן. ושאפשרתי לו לשמוע את הווארט הזה שפשוט שינה לו את החיים.

הפעם כבר לא יכולתי להתאפק: "יסביר לי כבודו מה כל כך מיוחד בווארט הזה?", אמרתי לו, "נכון, פשט יפה מאוד, אבל בכל זאת, מה כל כך מיוחד בו?". השיב לי העשיר: "משך שנים אני חי בהרגשה שאני כבר ממילא לא אהיה גדול הדור, ולכן לא ניסיתי בכלל להתאמן. למה לי לקבוע עיתים לתורה, הרי אני כבר לא אהיה הרבי עקיבא איגר של הדור הבא, נכון??

"כשנכנסנו למרן זצ"ל, והוא דיבר על זה שאבא אומנא עשה את המקסימום האפשרי במצב שבו הוא היה, זה שינה לי את כל התפיסה על עצמי. מי אומר שאני צריך להיות רבי עקיבא איגר? אני צריך להיות אני עצמי, לעשות כל מאמץ כדי לשמור על הקדושה והטהרה שלי, להתאמן לקבוע עיתים לתורה בהתאם ליכולתי, ועל ידי כך אוכל להגיע למעלות רוחניות גבוהות במיוחד..."

שמות עם המלמד החדש, והדבר בא על תיקונו. הוא ביקש לחיות. ואכן התחשבו בו, והוא קיבל את החיים בחזרה. אבל - אמר ר' צבי דב להוריו - הוא מבין שהזמן קצר והמלאכה מרובה. הוא מרגיש שכל יום הוא מתנת חיים, שחייבים לנצל אותה. ואכן בשש השנים וחצי שנספו לו לחיות, הוא זכה לסיים שוב את כל הש"ס.

כמה חשוב למעלה, כשנעבירים מסר של יסודות האמונה לילדים תמימים, שמקבלים את הדברים בתמימות! בשבת קודש, ביום טוב, האבא יושב ואומר עוד משפט, מספר עוד סיפור של אמונה... וילדים קונים את מה שאומרים להם. וכשהם רואים שהאמונה היא מכל הלב, ומוסיפים להם עוד פסוק מהתורה, מהנ"ך או מהז"ל הקדושים - כל מה שמחזירים בהם אמונה, זה דבר שנשאר לנצח! זה לא סיפור חד פעמי, זה נכנס בפנימיות של הילדים, בניס ובנות, עד כדי כך שיש תביעה למעלה למה החסירו את זה. כמה חשוב למעלה כשמתחזקים באמונה!

"תפרסם את זה", ביקש האבא, הרב מילר, וביקש שהתעוררות מהדברים תהיה לעילוי נשמת בנו, הרב צבי דב ב"ר מאיר אליהו, שעלה למרום בט"ז בטבת תש"פ, ומנוחתו כבוד בהר הזיתים. יהי זכרו ברוך.

(מתוך גליון 'השגחה פרטית' י"ש כח לרה"ג ר' אלעזר בייפוס שליט"א על הפנייתו לרבנים).

לעברנו בנר לנבנב
 התחזקות בעבודת הלב - זו תפילה
אשר יצר את האדם כחכמה

השבוע שוחח איתי ת"ח חשוב, וסיפר לי על אחת מבני משפחתו שנולדה בלי "פי הטבעת" רח"ל. לקח תקופה עד שגילו את הבעיה, והשבוע, בגיל חצי שנה (!) היא עברה מסובך מאד ניתוח של תיקון הבעיה. ובעז"ה יהיה ההתחזקות בנושא זה לרפואתה השלימה של "נגה בת מיכל" בתוך שאר חולי ישראל.

האם פעם בברכת 'אשר יצר' הודינו לה' על כך, ולא רק על "פי הטבעת" אלא על כל אבר ואבר שעובד, הכל פועל ומתקתק במערכת משומנת, נכנס מפה ויוצא משם... הרי זה גיוועלדיג!!!

אומרים בשם אחד מבעלי המוסר, שאם בן אדם היה יודע את התהליך שהגוף עובר מהרגע שנכנס האוכל מהפה, ועד שהוא יוצא מבית הכסא, הוא היה מתקשר בכל פעם שהוא היה יוצא מבית הכסא לביתו לדווח שהכל עבר בשלום.

וברוך ה' שכולנו בריאים, ובעז"ה כולנו, כל ישראל נהיה בריאים תמיד, אבל, חובה עלינו להודות. וכבר אמרו "עשירי" ר"ת. עיניים, שיניים, ידיים, רגליים.

אומנא. הם התארחו אצלו בלילה כדי לבדוק את מעשיו, ובבוקר לקחו את המצעים והלכו איתם לשוק למכור אותם, ובכל זאת אבא אומנא לא חשד בהם שהם התכוונו לגנוב, ואף הקדיש את המצעים לצדקה.

אחרי כל מה שהגמרא מספרת על חסידותו המופלגת של אבא אומנא, עדיין, לא היה מוכחי הדור, ולעומתו אביי ורבה היו גדולי תורה לא רק בדורם, אלא לדורי דורות. אין דף בגמרא שהם לא מוזכרים בו, וכי אבא אומנא היה גדול מהם? איך אפשר לומר דבר כזה?

כמוכן שאף אחד לא ידע לענות על שאלתו של ראש הישיבה, ואז הוא השיב עליה בעצמו... "ודאי שאביי ורבה היו גדולים יותר", אמר ראש הישיבה, "אבל מההמשך רצו ללמד את אביי שיחור חשוב מאוד: אבא אומנא, הוא אדם שעובד לפרנסתו, הוא מקיץ דם, זאת השליחות שלו בעולם, אבל הוא לא מיקל לעצמו ולא מורה לעצמו היתר לזלזל במצוות התורה. הוא עושה את המקסימום האפשרי במצב שלו. הוא מסדר חדר המתנה נפרד, תופר חלוק מיוחד, הוא עושה כל פעולה אפשרית כדי להישמר בקדושה ובטהרה, וכדי לעשות את רצון ה' בצורה הטובה ביותר, ולכן הוא זוכה לקבל שלום מן השמים בכל יום ויום!"

כשיצאנו משם, הודה לי העשיר בחום רב. הוא אמר לי שהוא היה מוכן לשלם הון רב כדי לשמוע את הווארט הזה ממרן ראש הישיבה, ואני לתומי חשבתי שהוא נורא מתרגש, כי זאת הפעם הראשונה שלו בבית ראש הישיבה, ושבעוד שתהיה בזה תועלת גדולה, ללמד את פרשת משפטים.

כך הם מדברים פעם ופעמיים, והרב מילר אומר למנהל, "אולי אפשר לעשות ניסיון: אני אגיד את השיעור במשפטים, המנהל יבוא להקשיב לשיעור, נעשה מבחן, ואם יצליחו - נראה מה הלאה". ואכן, המנהל מסכים לניסיון. הוא בא ושומע איך הרב מילר אומר את השיעור, וכמוכן הוא מתפעל מאוד ומסכים להמשיך להתקדם עם הילדים בפרשת משפטים.

הוא מלמד לאט וביסודיות, עם כל המפרשים, וממחיש את הפרשה יפה מאוד. ההורים, שנותנים אמון בתלמוד תורה, רואים שעבורו לפרשת משפטים ומבינים שאת תחילת החומש ישלימו בעוד תקופה. אף הורה לא מתנגד. כולם מרוצים מכך שהילדים מתקדמים ומבינים היטב פרשת משפטים, עוד פסוק ועוד פסוק, עוד שבוע ועוד שבוע. חלפו כמה שבועות, ועדיין לא הגיעו ל'שני'. ואז זה קורה...

הרב מילר עומד בכיתה וקורא בהטעמה את פסוק י"ד בפרק כ"א: "וכי יזיד איש... בערמה..." המלמד המומחה מסביר לילדים את המילים "מעם מזבחי - תיקחנה למות" - ובאמצע ההסבר הוא נופל ומתעלף לעיני התלמידים!

כמוכן נהיה רעש, הזעיקו אמבולנס, הרב מילר הוביל לבית החולים, והתברר שהתפוצץ לו וריד במוח, והוא צריך רחמי שמים מרובים.

בד בבד עם התפילות לרפואתו, כמוכן אי אפשר להשאיר את הילדים ללא מלמד, והביאו מלמד מלא מקום, שהתחיל ללמד עם התלמידים פרשת שמות. למדו על יציאת מצרים ועל קריעת ים סוף, לפי הסדר המקובל בכל שנה.

ביתניים בבית החולים בחסדי שמים התאושש הרב מילר, ולשמחת כולם חזר הביתה. כמוכן הוא נזקק להחלמה ולשיקום. אחרי אירוע מוחי, לא כל כך מהר חוזרים לעבודה. יום אחד הוא מרגיש יותר טוב, וכשההורים שלו מבקרים אותו, הוא מספר להם, שכשהוא היה במצב קריטי, הוא כבר ראה שמביאים אותו לבני בית דין של מעלה. ולמעלה הוא רואה את כל המילים הקדושות של פרשיות שמות, וארא, בא, בשלח ויתרו, והוא שומע קול שתובעים ממנו: "למה החסרת פרשיות של יסודות האמונה מילדים טהורים, ילדי תינוקות של בית רבן?? מי ביקש זאת מידך??"

והוסיפו והסבירו לו, "אלו היסודות של האמונה של כלל ישראל. אם מדלגים עליהם שמלמדים לידם, חסר חלק מהלב שלהם! איך עשית דבר כזה?? והם קוראים לו לדין תורה בבית דין של מעלה.

באותו רגע הבין הרב מילר באופן אחר את המילים שבהן עסק בשנה שהתמוטט: "מעם מזבחי" - בגלל דבר קדוש - "תיקחנה למות", לוקחים אותן מכאן לבית דין של מעלה. בבית הדין טען הרב מילר, שכתוב בהז"ל: "אין עונשין אלא אם אתן מההירין". והוסיף עוד, שיש לו שני דברים להצדיק בהם את עצמו. הראשון: הרי השינוי היה ברשות המנהל. והראיה, שבמשך שנים כשלא נתנו לו רשות לכך, הוא לא עשה את זה. הוא רק שכיר, וקיבל רשות ללמד פרשת משפטים. ושנית: הרי כבר ביטלו את זה. כבר התחילו בחזרה חומש

בה אנו רחוקי
מעשה מוזק באמונה ובטחון
כל אחד והתפקיד שלו!

למשפט מילר מירושלים היה בן יחיד. הוא היה תלמיד חכם ובעל כשרון. החל מבר המצווה שלו, הוא היה קורא בתורה בכל שבוע, והיה בעל קורא מומחה, זאת מלבד היותו מלמד מומחה לתשב"ר. בערך עשרים שנה לימד הבן, ר' צבי דב מילר, את תינוקות של בית רבן. בכל שנה לימד אותם את סוף חומש בראשית, ולאחר מכן התחיל את חומש שמות. לימד את פרשיות שמות, וארא, בא, בשלח ויתרו, וכשסיימו ללמוד את פרשת יתרו הסתיימה גם השנה, והוא קיבל כיתה חדשה.

ר' צבי דב, שהיה תלמיד חכם ויגע בהרבה גמרא בהתמדה חוץ מהשעות שבהן הוא היה מלמד, הרגיש שדווקא הפרשה הבאה, הפרשה שאותם כבר ילמד המלמד הבא, דווקא בה יש לו מומחיות גדולה. פרשת משפטים היא חלק נכבד מהגמרא: מבאבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא, סנהדרין... ההבנה של הפרשה היא גם הבנה של הגמרא, ואנחנו יש בה הרבה נושאים, שקשים גם לאנשים מבוגרים. אבל ר' צבי דב הרגיש שהוא יכול ללמד את זה, ורצה להוציא את יכולת ההסבר הזאת מן הכוח אל הפועל. הוא הרגיש שאם ילמד את התלמידים פרשת משפטים, יהיה לו מזה סיפוק גדול, ותהיה תועלת גדולה לתלמידים. ויום אחד ממחשבה למעשה, הוא פונה למנהל, ומסביר שיש בו רצון גדול ללמד את התלמידים פרשת משפטים, ולהרים אותם ב'לומדות'. אמנם פרשת משפטים שייכת לכיתה הגבוהה יותר, ואין סיבה לפטר את המלמד הבא, ששומחה לפרשת משפטים... אבל הוא מבקש, אולי בכל זאת.

אך המנהל לא מסכים. הוא אומר: "יש סדר בעולם. אחרי שמסיימים חומש בראשית, הולכים לחומש שמות. לומדים לפי הסדר: שמות, וארא, בא, בשלח, ויתרו. סיימת יתרו - תלמד משפטים. אל הספקת? - המלמד הבא יעשה את זה". הרב מילר, שהוא שכיר, כמוכן אינו יכול לשנות בניגוד להוראות המנהל. הוא מקבל את הדברים, ובכל זאת מדי פעם הוא מוסיף ומבקש ללמד משפטים. אך לא. המנהל לא מסכים, והרב מילר ממשיך ללמד לפי הסדר ולהצליח במלאכת הקודש. ויהי היום, ומשמיה החליפו מנהל. לחיידר יש מנהל חדש, ולרב מילר יש הזדמנות חדשה. הוא פונה למנהל החדש ושוטח את בקשתו. המנהל שואל: "איך אפשר לדלג על פרשיות כל כך חשובות?! והרב מילר אומר: "נשלים אותן, בסוף השנה או עם המלמד הבא. חסר ושלום, לא מוציאים אותן מהחומש". והוא מוסיף ומסביר, "אני מרגיש